

LBRIS

We know
books

MÂNDRIE ȘI PREJUDECATĂ

JANE AUSTEN

Traducere din limba engleză și note
FLORENȚA SIMION

LITERA

București

I

Eun adevăr de toți știut că un burlac înzestrat cu o avere frumoasă trebuie să fie în căutarea unei soții.

Oricât de puțin s-ar ști despre simțămintele sau părerile acestuia atunci când este introdus în comunitate, adevărul acesta e așa de bine înfipt în mințile familiilor din vecinătate, încât burlacul respectiv este considerat proprietatea de drept a uneia sau alteia dintre fetele lor.

– Dragă domnule Bennet, îi spuse într-o zi doamna acestuia, ai auzit că Netherfield Park a fost închiriat, în sfârșit?

Domnul Bennet răspunse că nu.

– Dar chiar așa e, veni replica ei; doamna Long tocmai s-a întors de acolo și mi-a povestit tot.

Domnul Bennet nu scotea o vorbă.

– Vrei să știi cine a închiriat? exclamă soția sa, pierzându-și răbdarea.

– *Dumneata* vrei să-mi spui, iar eu nu mă opun să aud.

Invitația aceasta fu îndeajuns.

– Ei bine, dragul meu, trebuie să știi. Doamna Long spune că Netherfield a fost închiriat de un tânăr bogat din nordul Angliei; că a venit luni într-o trăsură de poștă ca să vadă proprietatea și că a fost așa de încântat, încât s-a învoit de îndată cu domnul Morris; că o să se instaleze înainte de Sf. Mihail¹ și că unii dintre servitori o să vină pe la sfârșitul săptămânii viitoare.

– Cum se numește?

– Bingley.

– E însurat sau burlac?

– O, dragul meu, sigur că e burlac! E burlac și are multă avere, patru sau cinci mii de lire pe an. Ce bine pentru fetele noastre!

– Cum așa? Ce legătură au ele cu asta?

– Dragă domnule Bennet, replică soția lui, cum poți să fii așa de plictisitor! Doar știi prea bine că mă gândesc că o să se însoare cu una dintre ele.

– Acesta îi e scopul, de se stabilește aici?

– Scopul! Ce prostii poți să spui! Dar e foarte *posibil* să se îndrăgostească de una dintre ele, așa că dumneata trebuie să te duci să-i faci o vizită de îndată ce sosește.

– Nu găsesc nici un prilej pentru asta. Te poți duce împreună cu fetele sau, și mai bine, ai putea să le trimiți pe ele singure, întrucât ești la fel de chipeșă ca oricare dintre ele, și domnul Bingley ar putea să pună ochii pe dumneata.

– Dragul meu, mă lingușești. Sigur, am *avut* și eu parte de frumusețe, dar acum nu mai pot pretinde că sunt extraordinară. O femeie care are cinci fete mari trebuie să renunțe să se mai gândească la propria frumusețe.

– Adesea, în astfel de cazuri, o femeie nu mai are prea multă frumusețe la care să se gândească.

– Dar, dragul meu, chiar trebuie să te duci să-l vizitezi pe domnul Bingley când va sosi aici.

– Te asigur că e mai mult decât aș putea face.

¹ În calendarul romano-catolic și anglican, sărbătoarea Sfântului Mihail cade pe 29 septembrie.

– Dar gândește-te la fetele tale! Gândește-te numai ce partidă bună ar fi pentru una dintre ele. Sir William și Lady Lucas sunt hotărâți să se ducă, mai ales pentru asta, căci altfel, nici ei nu-i vizitează în general pe nou-veniți. Chiar trebuie să te duci, căci, dacă n-o faci, *nouă* ne va fi imposibil să-l vizităm.

– Sunt sigur că îți faci prea multe scrupule. Eu aș zice mai degrabă că domnul Bingley se va bucura foarte mult să vă primească; o să-i scriu și eu, ca să-l asigur că îi dau din toată inima consimțământul să o ia de nevastă pe oricare o va dori dintre fetele mele; deși neapărat o să pun o vorbă bună pentru micuța mea Lizzy.

– Ba aș dori să nu faci una ca asta. Lizzy nu e cu nimic mai presus de celelalte; și sunt sigură că nu-i nici pe jumătate la fel de frumoasă ca Jane ori veselă ca Lydia. Dar dumneata o preferi mereu *pe ea*.

– Nici una dintre ele nu dă dovadă de cine știe ce calități care s-o recomande, *răspunse* tatăl; toate sunt la fel de *prostute* și de ignorante ca orice *altă* fată; Lizzy însă e ceva mai *răsărită* la minte decât surorile ei.

– Domnule *Bennet*, cum *poți* să-ți nedreptățești într-atât copiii? Îți place *tare* mult să mă jignești. Pic de *milă* nu ai pentru nervii mei.

– Aici te înșeli, draga mea. Nutresc cel mai profund respect pentru nervii dumitale, doar sunt prietenii mei buni. Sunt cel puțin douăzeci de ani de când te tot aud vorbindu-mi cu mare considerație despre ei.

– Vai, nici nu știi cât sufăr!

– Sper însă că o să-ți revii și că vei ajunge să vezi mulți tineri cu un venit de patru mii de lire pe an stabilindu-se în apropiere de noi.

– Numai că nu-mi va fi de nici un folos, chiar și douăzeci de-ar veni, dacă dumneata nu te vei duce să-i vizitezi.

– Dragă mea, îți dau cuvântul meu că, atunci când o să se strângă douăzeci, mă voi duce la toți în vizită.

Domnul Bennet era un amestec atât de bizar de ironie, umor sarcastic, rezervă și toane, că douăzeci și trei de ani de căsătorie nu fuseseră nicidecum de ajuns să o ajute pe soția lui să-i

priceapă caracterul. Minteia ei, în schimb, era mai ușor de citit. Era o femeie care pricepea destul de puțin, nu cunoștea prea multe și cu un temperament nu prea bine conturat. Când ceva o nemulțumea, își închipuia că este nervoasă. Scopul vieții sale era să-și vadă fetele măritate, iar satisfacția și-o găsea în vizitele făcute vecinilor și în schimbul de bârfe.

II

Domnul Bennet fu printre primii care îl vizitară pe domnul Bingley. De fapt, avusese de la bun început intenția aceasta, cu toate că până în ultima clipă își asigurase soția că nu se va duce; iar ea nu știuse nimic despre asta până în seara care urmasse vizitei. Apoi, el se dădu în vileag în felul următor. Observând că a doua lui născută își dădea silința să-și dichisească o pălărie, i se adresă brusc:

– Sper că domnului Bingley o să-i placă, Lizzy.

– Noi nu avem de unde să știm ce îi place domnului Bingley, interveni mama ranchiunoasă, din moment ce nu ne facem vizite.

– Dar, mamă, spuse Elizabeth, uiți că o să-l întâlnim la bal și că doamna Long ne-a promis că o să ni-l prezinte.

– Eu nu cred că doamna Long va face asta. Are și ea două nepoate. E o femeie egoistă și fățarnică, și nu am deloc o părere bună despre ea.

– Nici eu, spuse domnul Bennet; și mă bucur să aflu că nu depinzi de ea ca să-ți faci acest serviciu.

Doamna Bennet nu catadicsi să răspundă nimic, însă, cum nu se putea abține, începu să-și dojenească una dintre fiice.

– Nu mai tuși așa, Kitty, pentru numele lui Dumnezeu! Ai puțină milă pentru nervii mei! Îi faci țandări.

– Kitty nu are pic de discreție când tușește, zise tatăl ei; își alege foarte prost momentele.

– Nu tușesc ca să mă distrez, răspunse Kitty morocănoasă. Lizzy, când e următorul bal la care o să mergi?

– De mâine în două săptămâni.

– O, da, așa este, exclamă mama, iar doamna Long nu se va întoarce până în ajun, așa că îi va fi imposibil să ne facă și nouă cunoștință cu el, întrucât nici ea nu-l va cunoaște.

– Atunci, draga mea, înseamnă că o să ai un avantaj față de prietena dumitale și să i-l prezinți pe domnul Bingley.

– Cu neputință, domnule Bennet, cu neputință, din moment ce nici eu însămi nu-l cunosc; de ce mă necăjești așa de tare?

– Îți admir prudența. Ce-i drept, o cunoștință de numai două săptămâni e foarte puțin. În intervalul acesta nu ai cum să-ți dai seama ce caracter are persoana respectivă. Dar dacă *noi* nu ne luăm inima în dinți, atunci sigur o vor face alții; și, la urma urmelor, doamna Long și fetele ei trebuie să-și încerce norocul; de aceea, cum ea va considera că e un gest nobil, dacă dumneata declini să-i faci această cinste, o voi lua în seama mea.

Fetele rămaseră cu ochii ațintiți la tatăl lor. Doamna Bennet nu spuse decât:

– Prostii, prostii!

– Și care ar fi înțelesul acestei exclamații categorice? se interesă el. Consideri cumva că formele de prezentare și tot accentul care se pune pe ele ar fi doar niște prostii? În *această* privință chiar că nu pot fi de aceeași părere cu dumneata. Tu ce spui, Mary? Căci tu ești o domnișoară care reflectează mult, după câte știu, ai citit multe cărți și îți scoți citate din ele.

Mary ar fi vrut să spună ceva profund, însă nu știa cum.

– Cât timp își pune Mary ideile în ordine, continuă domnul Bennet, hai să ne întoarcem la domnul Bingley.

– M-am saturat până peste cap de domnul Bingley! exclamă soția lui.

– Îmi pare rău să aud una ca *asta*; dar de ce nu mi-ai spus înainte? Dacă aș fi știut *asta* azi-dimineață, cu siguranță nu m-aș fi dus la el. Mare ghinion; dar, de vreme ce tocmai l-am vizitat, nu mai putem să ne prefacem că nu-l cunoaștem.

Uluirea doamnelor era exact ceea ce își dorise; probabil cea a doamnei Bennet o întrecea pe a fetelor; deși, după ce primul val de bucurie trecu, ea începu să declare că era exact lucrul la care se așteptase.

– Cât ești de bun, dragă domnule Bennet! Dar știam eu că o să te conving până la urmă. Eram sigură că îți iubești prea mult fetele ca să neglijezi așa o cunoștință. Sunt atât de încântată! Și ce glumă bună ai făcut, ducându-te încă de azi-dimineață, fără să suflă o vorbă până acum.

– Kitty, acum poți să tușești cât îți va plăcea, spuse domnul Bennet; și, cu asta, ieși din încăpere, epuizat de extazul soției sale.

– Ce tată minunat aveți, fetelor! spuse aceasta, de îndată ce ușa se închise în urma lui. Nu știu cum îl veți putea răsplăti vreodată pentru bunătatea lui; și nici pe mine, de altfel. La vârsta noastră, credeți-mă, nu e prea plăcut să cunoști în fiecare zi alți oameni; însă am face orice pentru binele vostru. Lydia, dragostea mea, chiar dacă tu ești mezina, îndrăznesc să cred că domnul Bingley o să danseze cu tine la balul următor.

– O, strigă Lydia, nu mă tem deloc; pentru că, deși *sunt* cea mai mică, eu sunt cea mai înaltă.

Și restul serii trecu cu presupuneri despre cât de repede îi va întoarce domnul Bingley vizita domnului Bennet și cu hotărâri asupra momentului când îl vor invita la masă.

III

Indiferent cât se strădui doamna Bennet, ajutată de cele cinci fiice ale sale, care nu mai conteneau cu descusutul, nu reuși să scoată de la domnul Bennet o descriere satisfăcătoare a domnului Bingley. Îl atacau în diferite moduri: cu întrebări directe, cu presupuneri ingenioase, cu aluzii de departe; el însă le dejucă toate vicleniile, așa că, în cele din urmă, fură nevoite să se mulțumească doar cu datele la mână a doua oferite de vecina lor, Lady Lucas. Părerea ei era foarte favorabilă. Sir William fusese încântat de el. Era tânăr, foarte chipeș, extrem de agreabil și, pentru a încorona totul, voia să vină la balul următor împreună cu un grup mare. Nimic nu putea fi mai încântător! Faptul că îi plăcea să danseze era un pas sigur spre a se îndrăgosti; și astfel, speranțele privind inima domnului Bingley atinseră înălțimi ametoitoare.

– Dacă mi-aș putea vedea una dintre fete stăpână la Netherfield, îi spuse doamna Bennet soțului ei, și pe toate celelalte măritate la fel de bine, atunci chiar că n-o să mai am ce să-mi doresc.

Peste câteva zile, domnul Bingley îi întoarse vizita domnului Bennet și petrecu vreo zece minute în biblioteca lui. Sperase să-i fie îngăduit să le zărească pe tinerele domnișoare, despre a căror frumusețe auzise mult vorbindu-se; îl văzu însă doar pe tatăl lor. Doamnele fură ceva mai norocoase, întrucât avură

avantajul de a observa de la o fereastră de la etaj că purta o haină albastră și că avea un cal negru.

La puțină vreme după aceea fu trimisă o invitație la cină; doamna Bennet se apucase deja să plănuiască felurile de servit, când sosi un răspuns care amâna totul. Domnul Bingley era nevoit să se ducă în oraș în ziua următoare și, în consecință, nu putea să accepte onoarea pe care i-o făcuseră invitându-l etc. ... Doamna Bennet fu foarte nedumerită. Nu reușea să-și închipuie ce treburi putea să aibă în oraș la atât de puțină vreme după ce sosise în Hertfordshire; începea să se teamă că poate avea să penduleze întotdeauna dintr-un loc în altul și nu se va stabili niciodată la Netherfield, așa cum ar fi trebuit. Lady Lucas îi potoli temerile întrucâtva, dându-și cu presupusul că se dusesse la Londra numai ca să aducă mai mulți prieteni pentru bal; și în curând veni vestea că domnul Bingley avea să vină la întrunire împreună cu douăsprezece doamne și șapte domni. Fetele începură să se vaite auzind câte doamne o să fie, dar se liniștiră în ajunul balului, când afluă că nu douăsprezece, ci doar șase persoane îl însoțiseră de la Londra: cele cinci surori ale sale și un văr. Iar când grupul intră în sala de bal, se vădi că erau cu totul doar cinci: domnul Bingley, cele două surori ale lui, soțul celei mai vârstnice și un alt tânăr.

Domnul Bingley era arătos și avea un aer de adevărat gentleman; avea un chip amabil și maniere alese, neafectate. Surorile lui erau chipeșe și în pas cu moda. Cumnatul său, domnul Hurst, abia dacă arăta ca un gentleman; în schimb, prietenul său, domnul Darcy, atrase curând atenția tuturor celor prezenți, pentru că era un tânăr înalt și elegant, cu trăsături frumoase ale chipului, cu o ținută nobilă; în plus, la cinci minute după ce intrase, începu să circule zvonul că avea un venit de zece mii pe an. Domnii spuseră despre el că este un bărbat elegant, iar doamnele declarară că era mult mai chipeș decât domnul Bingley. Și astfel, jumătate din acea seară fu privit cu mare admirație, până când felul lui de a fi provocă atâta neplăcere, încât popularitatea lui se duse de râpă. Căci se descoperise că e mândru, că se crede mai presus decât ceilalți și că nimic nu-i intra în voie; și în cele din urmă, nici măcar moșia lui enormă din

Derbyshire nu-l mai putu salva de a fi considerat foarte respingător, dezagreabil și nedemn să fie comparat cu prietenul său.

Domnul Bingley făcu în curând cunoștință cu toate persoanele mai însemnate din încăpere; era un tânăr plin de vitalitate, lipsit de rezerve; dansă toate dansurile, fu supărat că balul se termina atât de devreme și vorbi despre posibilitatea de a da chiar el un bal la Netherfield. Asemenea calități admirabile vorbeau de la sine. Ce contrast între el și prietenul său! Domnul Darcy dansase numai o dată cu doamna Hurst și o dată cu domnișoara Bingley, refuzase să fie prezentat oricărei alte doamne și își petrecuse restul serii plimbându-se prin încăpere și schimbând din când în când câte o vorbă cu vreunul dintre prietenii săi. Aceasta pusese eticheta pe caracterul său. Era cel mai trufaș și mai dezagreabil om din lume, și toți sperau să nu-l mai vadă revenind. Iar printre cei mai porniți împotriva lui se afla doamna Bennet, în cazul căreia aversiunea față de el fusese întărită de resentimentele provocate de faptul că îi adusese un afront uneia dintre fiicele sale.

Cum nu erau îndeajuns de mulți bărbați, Elizabeth Bennet fusese nevoită să stea deoparte vreme de două dansuri; și o parte din acest timp, domnul Darcy se aflase îndeajuns de aproape încât ea să audă o discuție între el și domnul Bingley, care părăsise câteva minute ringul ca să-și îndemne prietenul să danseze și el.

– Hai, Darcy, spuse el, trebuie să te văd dansând. Nu-mi place deloc că stai așa, singur, într-un mod atât de prostesc. Ai face mult mai bine dacă ai dansa.

– Cu nici un chip. Știi cât de mult îl urăsc, dacă nu îmi cunoști bine partenera. Iar într-o asemenea adunare, ar fi de-a dreptul insuportabil. Surorile tale au alți parteneri, și în toată încăperea nu e nici măcar o singură femeie lângă care să nu mă simt osândit dacă aș sta.

– Nici pentru tot aurul din lume n-aș fi la fel de pretențios ca tine! exclamă domnul Bingley. Pe cinstea mea că n-am întâlnit